

جستارهایی در سبک زندگی (جلد چهارم)

مفاهیم هرمنوتیکه

گردآوری: امیر قربانی

- مهرانگیز شعاع کاظمی • مریم کردلو • اسماعیل افقهی • اعظم میرزمانی • علی حمیدی زاده
- سید حسین شرف الدین • فرشته ابوالحسنی نیارکی • محمدتقی بقائی زاده تفت
- احمد زارع زردینی • کمال صحرایی اردکانی • علی محمد میرجلیلی • محمدرضا آتشین صدف
- محسن گلپایگانی • محمدتقی انصاری پور • رضا الهی منش • مصطفی محمدی
- کرم الله دانش فرد • اسماعیل اسدی • محسن اخباری • منصوره زارعان • محمّد فرهوش
- حسین رادمرد • سید محمد حسن میرمحمدیان • زهرا پلنگی • مرضیه شهریار
- حمید مریدیان • مجید استادی • محمدرضا سالاری فر • سمیه رستمی
- احمد مرادخانی • سید محمد شفیعی مازندرانی

- سرشناسه | قربانی، امیر، ۱۳۵۸-، گردآورنده
- عنوان | جستارهایی در سبک زندگی (جلد چهارم): مفاهیم هم‌بسته
- پدیدآورندگان | مهرانگیز شجاع کاظمی، مریم کردلو، اسماعیل افقهی، اعظم میرزمانی، علی حمیدی زاده، سیدحسین شرف‌الدین، فرشته ابوالحسنی ...
- مشخصات نشر | تهران: مؤسسه فرهنگی هنری سبک زندگی آل یاسین، با همکاری نشر تیماس ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری | ۴۰۸ ص: جدول.
- یادداشت | کتابنامه: آخر هر بخش.
- مندرجات | ج. ۱. مفاهیم بنیادین - ج. ۲. دین و سبک زندگی - ج. ۳. مفاهیم هم‌بسته - ج. ۴. مفاهیم هم‌بسته.
- موضوع | شیوه زندگی - جنبه‌های مذهبی - اسلام - مقاله‌ها و خطابه‌ها.
- Addresses, essays, lectures - Religious aspects of Islam - Lifestyles
- رده‌بندی کنگره | BP۲۵۸
- رده‌بندی دیویی | ۲۹۷/۷۲
- شماره کتابشناسی ملی | ۹۵۶۶۸۴۴
- شابک ج. ۴ | ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۰-۸۹-۲
- شابک دوره | ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۰-۸۱-۶

• نام کتاب | جستارهایی در سبک زندگی (جلد چهارم): مفاهیم هم‌بسته

• گردآوری | امیر قربانی

• نوبت چاپ | اول، زمستان ۱۴۰۳

• چاپ و صحافی | بوستان کتاب

• شمارگان | ۱۰۰۰ نسخه

۷۲۵۱۳

با قدرانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشتند:

ویراستار: سید علی آقایی | صفحه‌آرا و طراح جلد: اکبر موسوی | حروف‌نگار: علی محسنی

نمونه خوان و بازخوانی نهایی متن: علی فرهنگی | پشتیبانی چاپ: محسن میرزایی کاشانی

فهرست

دیاچه ۷

سیک زندگی مبتنی بر زیست شبانه ۱۳
مهرانگیز شعاع کاظمی / مریم کردلو

جذب و حفظ مخاطب برای رسانه خبری در ایران با استفاده از نظریه سیک زندگی ۳۹
اسماعیل افقهی / اعظم میرمانی / علی حمیدی زاده / سیدحسین شرف الدین

آسیب شناسی رشد اخلاقی در زیست اجتماعی اسلامی از منظر قرآنی ۷۳
فرشته ابوالحسنی نیارکی

تأثیر سیک زندگی «مصرفانه» بر ساحات وجودی انسان از نگاه قرآن ۱۰۷
محمدتقی بقائی زاده نفت / احمد زارع زردینی / کمال صحرایی اردکانی / علی محمد میرجلیلی

سیک زندگی خوش بینانه بر اساس دیدگاه سلیگمن و بررسی آن از منظر آموزه های اسلامی ۱۴۹
محمد رضا آتشین صدف

بررسی مبانی کنش های روادارانه ناظر بر بینش های عرفانی داراشکوه و بومه ۱۷۵
محسن گلپایگانی / محمدتقی انصاری پور / رضا الهی منش

شناسایی ابعاد و مؤلفه های توازن زندگی - کار با رویکرد سیک زندگی ایرانی - اسلامی ۲۰۳
مصطفی محمدی / کرم الله دانش فرد / اسماعیل اسدی

۲۴۵ بررسی و تبیین مبانی دینی جایگاه و نقش زنان در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت...
محسن اخباری / منصوره زارعان

۲۷۵ نقش میانجی تاب‌آوری خانواده در رابطه سبک زندگی اسلامی و رضایت از زندگی
محمد فرهنگ / حسین رادمرد / سید محمد حسن میرمحمدیان / زهرا پلنگی

۳۰۱ واکاوی پدیدارشناسانه فرآیند غریزهای شدن ازدواج
مرضیه شهریار

۳۳۷ پیامدهای نامطلوب پنهان‌کاری نابه‌جا در زندگی زنان
حمید مریدیان

۳۵۹ نقش عوامل عاطفی، روانی در تحکیم خانواده
مجید استادی / محمدرضا سالاری فر

۳۸۷ بررسی شاخص‌های ارتباط کلامی با نامحرم با رویکرد سبک زندگی اسلامی
سمیه رستمی / احمد مرادخانی / محمدرضا سالاری فر / سید محمد شفیعی مازندرانی

دیباچه

اصطلاح سبک زندگی را گویا نخست بار ماکس وبر به کار برد و آلفرد آدلر آن را در حوزه روانشناسی مفهوم سازی کرد. کاربرد گسترده این واژه بیانگر تلقی خاصی از زندگی و انسان است. زندگی در این کاربرد، به خلاف تصور جبرانگاران و مکانیکی، هدفمند، کل نگرانه و نظام مند است.

اصطلاح سبک زندگی در دهه های اخیر اهمیت بیشتری یافته است. هرچند این اصطلاح ریشه در نظریه های جامعه شناختی و روان شناختی دارد، بیشتر در پژوهش های تجربی توسعه یافته است و در رشته های گوناگون کاربرد یافته است. از اوایل دهه ۸۰ میلادی، سازمان بهداشت جهانی مفهوم سبک زندگی را به رسمیت شناخت. این سازمان «سبک زندگی» را الگوهایی از انتخاب های رفتاری از میان گزینه های گوناگون و برحسب شرایط اجتماعی و اقتصادی و سهولت تعریف کرد. این مفهوم با مجموعه قابل توجهی از مفاهیم همچون فرهنگ، منزلت، رفتار، سلیقه و مد پیوندی گسست ناپذیر دارد و گستره آن ابعاد فردی و اجتماعی زندگی آدمیان را دربرمی گیرد. به باور برخی، سبک زندگی در دامان علوم انسانی غربی رشد کرده و بالنده شده است. فارغ از داوری در این باب، آنچه مهم است دنبال کردن نحوه پدیدآیی این مفهوم، پیشینه آن، رهیافت های مختلف به سبک زندگی و مفاهیم همبسته با آن در علوم ناظر به این مبحث است. این مهم بدون مطالعه آثار صاحب نظران و اندیشمندان این حوزه میسر نخواهد شد.

پژوهشکده سبک زندگی اسلامی برای پرکردن خلأ تولید اندیشه و علم در حوزه مباحث سبک زندگی از سال ۱۳۹۴ «پژوهش نامه سبک زندگی» را منتشر کرد. این دو فصل نامه، جدیدترین یافته ها در حوزه سبک زندگی اسلامی-ایرانی را قالب مقالات علمی-پژوهشی بازتاب می دهد. هدف از انتشار این نشریه، ایجاد فرصت

برای تبادل نظر و نقد مباحث مرتبط با سبک زندگی، ارتقای سطح پژوهش‌های بنیادین علوم مرتبط با این حوزه و کیفیت آن؛ طرح مسائل جدید علمی و کمک به مسئله‌یابی و حل مسائل علمی و فنی دربارهٔ تئنگناهای توسعهٔ فرهنگی و اجتماعی کشور بود. جلد چهارم از این مجموعه، حاوی ۱۳ اثر منتخب از این پژوهش‌نامه است که با هدف واکاوی مهمترین مفاهیم همبسته با سبک زندگی به رشته تحریر درآمده است. در ادامه مروری اجمالی بر این آثار خواهیم داشت.

۱. سبک زندگی مبتنی بر زیست شبانه؛ مهرانگیز شجاع کاظمی (دانشیار گروه مطالعات خانواده و زنان، دانشگاه الزهرا) و مریم کردلو (دانشجوی ارشد مطالعات زنان، دانشگاه الزهرا)

نویسندگان در این پژوهش با معرفی دیدگاه‌های نظریه‌پردازان تأثیرگذار و نیز تبیین عناصر مؤثر بر حیات شبانه، به بررسی ابعاد و مؤلفه‌های سبک زندگی نوپدید در قالب زیست شبانه پرداخته‌اند. این پژوهش از نوع کاربردی و از منظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی تحلیلی از نوع پیمایش/زمینه‌یابی است.

۲. جذب و حفظ مخاطب برای رسانهٔ خبری دو ایران با استفاده از نظریه سبک زندگی؛ اسماعیل افقهی (استادیار پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، تهران)، اعظم میرزمانی (استادیار دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران)، علی حمیدی‌زاده (استادیار دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران) و سیدحسین شرف‌الدین (دانشیار گروه علوم اجتماعی، مؤسسهٔ آموزشی و پژوهشی امام خمینی)

شناسایی ذائقهٔ خبری مخاطبان ایرانی به عنوان هدف این مقاله معرفی شده است. نویسندگان از تحلیل محتوای کیفی داده‌ها با رویکرد استقرایی، ذائقهٔ خبری مخاطبان ایرانی را ذیل دو مقولهٔ عادت و ابزاری طبقه‌بندی میکنند.

۳. آسیب‌شناسی رشد اخلاقی در زیست اجتماعی اسلامی از منظر قرآنی؛ فرشته ابوالحسنی نیارکی (استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه مازندران)

این مقاله با روش درون‌دینی، به آسیب‌شناسی موانع رشد اخلاقی جامعه در

زندگی اجتماعی اسلامی می‌پردازد. نویسنده در مقام آسیب‌شناسی، آسیب‌های اخلاقی سطح کلان و سطح خرد را معرفی و تحلیل میکند.

۴. تاثیر سبک زندگی «مصرفانه» بر ساحات وجودی انسان از نگاه قرآن (با رویکرد تحلیل شبکه مضامین)؛ محمدتقی بقائی‌زاده تفت (دکتری علوم قرآن و حدیث، دانشگاه میبد)، احمد زارع زردینی (دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه میبد)، کمال صحرایی اردکانی (استادیار، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه میبد) و علی محمد میرجلیلی (استاد، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه میبد)

نویسنده در این پژوهش به بررسی موضوع اسراف به عنوان یکی از مؤلفه‌های رفتاری سبک زندگی می‌پردازد و از روش تحلیل محتوای کیفی با بهره‌گیری از تکنیک تحلیل مضمون استفاده میکند. در مجموع مقولاتی به عنوان مضامین فراگیر استخراج و معرفی میشوند.

۵. سبک زندگی خوش‌بینانه بر اساس دیدگاه سلیگمن و بررسی آن از منظر آموزه‌های اسلامی؛ محمدرضا آتشین‌هدف (کارشناسی ارشد فلسفه و پژوهشگر حوزه سبک زندگی)

هدف نویسنده از این پژوهش اثبات این فرضیه است که آموزه‌های دینی، دیدگاه سلیگمن درباره خوش‌بینی به خویشتن را تأیید می‌کنند. این جستار، پژوهشی بنیادی و نظری است که با روش کتابخانه‌ای انجام شده است.

۶. بررسی مبانی کنش‌های روادارانه ناظر بر بینش‌های عرفانی داراشکوه و بومه؛ محسن گلپایگانی (دکتری الهیات تطبیقی ادیان، دانشگاه ادیان و مذاهب)، محمدتقی انصاری‌پور (استادیار دانشکده ادیان، دانشگاه ادیان و مذاهب) و رضا الهی‌منش (استادیار دانشکده عرفان، دانشگاه ادیان و مذاهب)

نویسندگان در این مقاله تلاش میکنند تا نظام رفتاری روادارانه را مبتنی بر بینش‌های عرفانی محمد داراشکوه و یاکوب بومه سامان دهند. این مقاله با

رویکرد توصیفی - تحلیلی و با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، از میان مبانی این اندیشمندان، بیشنهایی را درباب رفتار روادارانه و همزیستی مسالمت آمیز مطرح می‌کند.

۷. شناسایی ابعاد و مولفه های توازن زندگی- کار با رویکرد سبک زندگی ایرانی-اسلامی؛

طراحی مدل توازن زندگی- کار با شناسایی ابعاد و مولفه ها با رویکرد سبک زندگی ایرانی- اسلامی به عنوان هدف این جستار معرفی شده است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی بوده و در زمره پژوهشهای آمیخته اکتشافی محسوب میشود. یافته-های پژوهش حاکی از شناسایی ابعاد و مولفه های توازن زندگی- کار در قالب سه بعد فردی، خانوادگی و شغلی با سی شاخص و مولفه است.

۸. بررسی و تبیین مبانی دینی جایگاه و نقش زنان در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ محسن اخبازی (دکتری مطالعات زنان دانشگاه ادیان و مذاهب) و منصوره زارعان (استادیار پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهرا)

نویسندگان در این مقاله کوشیده‌اند تا با تبیین مبانی دینی جایگاه جنسیتی زن، زمینه توجه به جایگاه و نقش زنان در تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت را فراهم سازند و از این طریق، زمینه طرح شاخص‌ها و معیارهای صحیح و منطبق با مبانی دینی و فرهنگی برای سیاست‌گذاری‌های کلان در برنامه‌های کشور ایجاد شود. در این تحقیق، پس از جمع‌آوری داده‌ها از طریق اسناد کتابخانه‌ای از روش تحلیل کیفی و عقلی جهت تحلیل و تبیین داده‌های مستخرج از منابع دینی استفاده می‌شود.

۹. نقش میانجی تاب‌آوری خانواده در رابطه سبک زندگی اسلامی و رضایت از زندگی؛ محمد فروش (کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، موسسه اخلاق و تربیت قم)، حسین رادمرد (کارشناسی ارشد روان‌شناسی مثبت، موسسه اخلاق و تربیت)، سید محمد حسن میرمحمدیان (دانشجوی دکتری مدرسی

معارف گرایش اخلاق، مربی دانشگاه معارف قم) و زهرا پلنگی (دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه پیام نور فردوس)

هدف این پژوهش، بررسی نقش واسطه‌ای تاب‌آوری خانواده در رابطه سبک زندگی اسلامی و رضایت از زندگی در جامعه آماری دانشجویان شهر فردوس است. در تحلیل داده‌ها از روش‌های همبستگی، و تحلیل مسیر براساس مدل بارون و کنی و نرم افزار spss24 و Amos24 استفاده شده است. طبق یافته‌های پژوهش، رضایت از زندگی با سبک زندگی اسلامی و با تاب‌آوری خانواده رابطه مثبت و معنادار دارد و تاب‌آوری خانواده، رابطه سبک زندگی اسلامی و رضایت از زندگی را واسطه‌گری کامل می‌نماید.

۱۰. واکاوی پدیدارشناسانه فرآیند غیرنهادی شدن ازدواج؛ مرضیه شهریار (استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه شهید چمران، اهواز)

نویسنده این پژوهش را با هدف فهم فرآیند غیرنهادی شدن ازدواج با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی انجام داده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته و عمیق استفاده شده است. در این مقاله مهمترین علل این نوع از ازدواج شناسایی و معرفی میشود.

۱۱. پیامدهای نامطلوب پنهان‌کاری نابه‌جا در زندگی زناشویی؛ دکتر حمید مریدیان (دکترای اخلاق دانشگاه قرآن و حدیث قم)

شناسایی و تحلیل مهم‌ترین پیامدهای منفی حاصل از پنهان‌کاری در زندگی زناشویی محور اصلی این مقاله به شمار میرود. نویسنده از روش توصیفی-تحلیلی بهره جسته و روش گردآوری داده‌ها نیز مبتنی بر بررسی اسناد کتابخانه‌ای است. ۱۲. نقش عوامل عاطفی-روانی در تحکیم خانواده از منظر آیات و روایات با رویکرد سبک زندگی اسلامی؛ مجید استادی و محمدرضا سالاری فر نویسندگان در این مقاله به عوامل عاطفی-روانی تحکیم خانواده از منظر آیات و روایات با رویکرد سبک زندگی اسلامی می‌پردازند. این پژوهش به روش توصیفی-

تحلیلی و روش‌های تفسیری و فهم حدیث در مکتب اهل بیت علیهم‌السلام انجام شده است. به اعتقاد نویسندگان استفاده از مهارت‌های مبتنی بر سبک زندگی اسلامی برای تقویت ابعاد عاطفی، روانی در خانواده و اصلاح الگوهای رفتاری به پایداری روابط خانوادگی کمک می‌کند.

۱۳. بررسی شاخص‌های ارتباط کلامی با نامحرم با رویکرد سبک زندگی اسلامی؛ سمیه رستمی (دکتری فقه و حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم)، احمد مرادخانی (استادیار گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم)، محمدرضا سالاری‌فر (استادیار گروه روان‌شناسی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه) و سیدمحمد شفیعی مازندرانی (استادیار گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم)

بررسی شاخص‌های کلامی ارتباط با نامحرم از منظر آیات و روایات، ضمن تبیین مفهوم سبک زندگی، بحث محوری این نوشتار به شمار می‌رود. نویسنده در مقام گردآوری به روش کتابخانه‌ای و در مقام داوری به روش توصیفی، تحلیلی به شاخص‌هایی درباره لحن و محتوای کلام با نامحرم دست یافته است.

در پایان بر خود لازم می‌دانم مراتب سپاسگزاری صمیمانه خود را از جناب آقای دکتر محمدتقی فعالی، ریاست محترم پژوهشکده سبک زندگی، بابت پشتیبانی معنوی و علمی از این پروژه اعلام دارم. از همکاران عزیز گروه سبک زندگی به ویژه آقایان علی فرهنگی، حامد عبداللهی، سیدعلی آقایی و سیداکبر موسوی قدردانی و سپاسگزاری می‌کنم. امیدوارم که این اثر گامی سودمند در مسیر غنابخشی به ادبیات علمی سبک زندگی باشد و مقبول طبع پژوهشگران و اندیش‌وران نکته‌سنج واقع شود.

پژوهشکده سبک زندگی

امیر قربانی